

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1934 kl. 3.30 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om
ändring i gällande bestämmelser rörande tillverkning, be-
skattning och försäljning av maltdrycker.*

Till bevillningsutskottet hava för förberedande behandling hänvisats följande motioner, avseende lagstiftningen rörande skattepliktiga maltdryckers tillverkning, beskattning och försäljning, nämligen

1) motionerna nr 121 i första kammaren av herr *Sundberg* samt nr 253 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta

dels att upphäva det alltsedan år 1923 rådande förbudet att tillverka och sälja starkare maltdrycker,

dels ock att sänka maltskatten med 20 öre per kilogram avverkat malt.»

2) motionen nr 54 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Hörby m. fl., däri föreslagits, »att riksdagen för sin del ville besluta

dels en sänkning i nuvarande skattesatser till respektive 105, 115 och 125 öre per kilogram avverkat malt,

dels ock sådana ändringar i förordningarna angående försäljning av malt-drycker och rusdrycker, att möjlighet beredes att genom systembolagen till-handahålla allmänheten starkare maltdrycker (klass III).»

3) de likalydande motionerna nr 55 i första kammaren av herr *Lindblad* m. fl. samt nr 113 i andra kammaren av herrar *Holmgren* och *Holmström*, i vilka hemställts, »att riksdagen måtte för sin del besluta sådana ändringar i gällande maltdrycksförordning och rusdrycksförsäljningsförordning, att porter med en inbryggningsstyrka av 18 procent extrakt (klass III) må få tillverkas till avsalu inom landet och i försäljningshänseende jämsställas med utländskt vin».

4) de likalydande motionerna nr 123 i första kammaren av herr *Bergman* m. fl. samt nr 233 i andra kammaren av herr *Aqvist* m. fl., i vilka föreslagits, »att riksdagen måtte besluta att § 24 i förordningen av den 1 juni 1923 (nr 40) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker erhåller följande ändrade lydelse:

§ 24.

För malt som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av malt-dryck skall erläggas skatt med två kronor 10 öre för varje kilogram, dock

att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med en krona och åttio öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med en krona och nittio öre för kilogram.

I intet — — — — dygn;

samt att § 31 — angående restitutionsförfarandet — erhåller den ändrade lydelse som härav föranledes.»

5) de likalydande motionerna nr 122 i första kammaren av herr *Sundberg* samt nr 226 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta, att §§ 17, 27 och 29 i kungl. förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) måtte erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

Mom. 1. (Utgår).

Mom. 2. Partihandlare med pilsnerdricka — — — särskilt antecknas.

a) varje post — — — för export;

b) den myckenhet — — — eller 9 § 1 eller 4 mom.;

c) den för varje — — — myckenheten;

d) den för varje — — — myckenheten.

Mom. 3. Försäljningsbok skall hållas tillgänglig för Konungens befallningshavande, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare.

Försäljningsboken skall av partihandlare förvaras under minst två år efter varje boks avslutande.

Närmare föreskrifter angående försäljningsboken meddelas av Konungen.

§ 27.

Mom. 5. Finner kontrollstyrelsen vid granskning av försäljningsbok, varom i 17 § förmäles, eller eljest anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövat honom tillkommande rätt till försäljning av pilsnerdricka, äger kontrollstyrelsen, när skäl därtill äro, efter verkställande av den utredning, som kontrollstyrelsen finner erforderlig, om förhållandet göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

§ 29.

Beträdes den, som handhar — — — olovlig utminuteri;

eller idkar någon — — — medgivet är;

eller åsidosätter någon, som är berättigad att på rekvisition försända pilsnerdricka till köpare eller för säljarens räkning ombesörjer sådan försändning, de i 6 eller 9 § meddelade föreskrifter;

eller fortsätter någon — — — med försäljningen;

eller byter någon — — — i 22 § 1 mom.;

straffes — — — sägs.»

6) motionen nr 236 i andra kammaren av herr *Törnkvist* i Karlskrona, däri hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta,

att 17 § i kungl. förordningen den 11 juli 1919 måtte erhålla följande ändrade lydelse:

Mom. 1. (Utgår).

Mom. 2. Partihandel med pilsnerdricka — — — särskilt antecknas.

a) varje post — — — för export;

b) den myckenhet — — — eller 9 § 1 eller 4 mom.;

c) den för varje — — — myckenheten;

d) den för varje — — — myckenheten.

Mom. 3. Försäljningsbok skall hållas tillgänglig för Konungens befallningshavande, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare.

Försäljningsboken skall av partihandlare förvaras under minst två år efter varje boks avslutande.»

Beträffande motiveringen för de framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna.

Tillverkningen och försäljningen av skattepliktiga maldrycker äro i hudsak reglerade genom förordningarna den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maldrycker, den 1 juni 1923 (nr 141) angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl samt den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Genom 1923 års maldryckslagstiftning blev det tidigare, endast för viss tid meddelade starkölsförbudet gällande för framtiden. Bestämmelserna rörande detta förbud finnas inrymda i 23 § tillverkningsförordningen ävensom i nämnda förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl. Dessa bestämmelser innebära förbud mot tillverkning eller försäljning av stark- eller exportöl, vartill räknas maldrycker tillhörande tredje klassen eller sådana, vilkas alkoholhalt överstiger 3.2 viktprocent och extrakthalt 10 $\frac{1}{2}$ procent, för annat ändamål än utförsel ur riket samt för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller därmed likartat ändamål.

Såsom skäl för nämnda förbuds införande åberopades främst, att det icke utan allvarliga olägenheter samt betydande risker ur nykterhetssynpunkt skulle låta sig göra att i enlighet med de regler, som stadgades i 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning, ordna handeln med de starkare maldryckerna.

Vid 1926, 1930, 1932 och 1933 års riksdagar hava motioner väckts, avseende rätt att tillverka och försälja s. k. starkporter, vilka motioner på hemställan av bevillningsutskottet icke föranlett någon riksdagens åtgärd. I sitt år 1930 avgivna betänkande i ämnet, nr 13, anförde bevillningsutskottet bland annat, att frågan rörande detaljhandelsbolagens organisation vore föremål för undersökning i samband med den pågående allmänna revisionen av rus-

drycksförsäljningsförrordningen och att det givetvis icke vore lämpligt att taga ståndpunkt till förslaget om rätt att för försäljning inom landet tillverka nämnda maltdryck, innan riktlinjerna för det framtida ordnandet av detaljhandeln med rusdrycker blivit i sammanhang med nämnda fråga utformade. I sitt år 1932 avgivna betänkande i samma ämne, nr 13, framhöll utskottet bland annat, att då förenämnda utredning alltjämt påginge, och då det torde kunna antagas, att jämväl spörsmålet rörande maltdryckernas beskattning och försäljning komme att göras till föremål för undersökning, vore det icke lämpligt att, innan nämnda utredning slutförts, taga ställning till den detaljfråga, som avsåges i de då föreliggande motionerna, och detta desto mindre som frågans lösning utan större olägenhet borde kunna anstå. 1933 års bevillningsutskott erinrade i sitt betänkande nr 7, att enligt 1933 års riksdagsberättelse Kungl. Maj:t den 22 juni 1932 be-myndigat 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen att till behandling upptaga jämväl spörsmålet om och i vad mån ändringar i maltdryckslagstiftningen borde vidtagas. Utskottet förutsatte, att de av Kungl. Maj:t utsedda sakkunniga för revision av rusdryckslagstiftningen komme att ägna även frågan om rätt att tillverka och försälja porter tillhörande malt-drycker av tredje klassen sin uppmärksamhet, samt att de sakkunniga utan tidsutdräkt verkställde en förutsättningslös undersökning i ämnet. Under åberopande härav och med beaktande av vad bevillningsutskottet tidigare anfört i frågan, hade utskottet icke ansett ståndpunkt böra tagas till frågan, innan nämnda utredning slutförts.

Enligt 24 § tillverkningsförrordningen i dess ursprungliga lydelse utgick maltskatten med 65 öre för kilogram av de första i skattepliktigt bryggeri under tillverkningsåret avverkade 100,000 kilogrammen malt, med 70 öre för kilogram av de nästa 100,000 kilogrammen och med 75 öre för kilogram för överskjutande kvantitet. Genom förrordning den 22 februari 1932 (nr 34), vilken trädde i kraft den 1 påföljande mars, höjdes skatten till respektive 85, 90 och 95 öre för kilogram avverkat malt samt genom förrordning den 13 februari 1933 (nr 33), vilken trädde i kraft påföljande dag, till respektive 1 krona 25 öre, 1 krona 35 öre och 1 krona 45 öre. Jämligt 31 § åtnjutes restitution av skatt för malt, som i skattepliktigt bryggeri använts för tillverkning av svagdricka eller maltdricka, med olika belopp allt efter den skattesats, som tillämpats vid skattens utgörande, eller med respektive 1 krona 22 öre, 1 krona 27 öre och 1 krona 32 öre.

I samband med framläggande till 1932 års riksdag av proposition nr 31 med förslag till höjning av maltskatten uttalade dåvarande chefen för finansdepartementet, att det från olika håll ifrågasatts en förändrad anordning av maltskatteskalen. Spörsmålet härom såväl som om frågan om en omläggning av beskattningssystemet i syfte att övergå till en beskattning av den färdiga produkten syntes emellertid böra göras till föremål för en särskild utredning. I avvaktan på att en sådan utredning komme till stånd,

fann departementschefen sig icke böra tillmötesgå de framställda ändringsyrkandena. I sitt i anledning av propositionen samt ett motionsvis framställt yrkande om en avsevärd förhöjning av maltskatten uttalade 1932 års bevillningsutskott (bet. nr 9), att utskottet icke funne anledning att i då förevarande sammanhang ingå på de konsekvenser ur nykterhetssynpunkt, som ett bifall till motionen skulle medföra, enär frågan om rusdryckslagstiftningen vore föremål för utredning och det kunde antagas, att spörsmålet rörande maldryckernas beskattning och försäljning i samband därmed gjordes till föremål för undersökning. Utskottet avstyrkte jämväl bifall till motionsvis framställda yrkanden om ändringar i maltskatteskalen och anförde såsom skäl härför bland annat, att ett tillmötesgående av dessa yrkanden skulle innebära ett föregripande av den i propositionen förebådade utredningen rörande omläggning av beskattningssystemet för maldrycker, vid vilken utredning även skulle övervägas en övergång till produktbeskattning. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Chefen för finansdepartementet uttalade vid anmälan inför Kungl. Maj:t av proposition nr 42 till 1933 års riksdag med förslag till ytterligare höjning av maltskatten, att en omläggning av beskattningssystemet i syfte att övergå till beskattning av den färdiga produkten borde övervägas och vid lämplig tidpunkt upptagas till utredning. I sitt i anledning av propositionen samt ett motionsvis framställt yrkande om ändrade bestämmelser för restitution av maltskatt anförde bevillningsutskottet (bet. nr 4), att spörsmålet rörande rätt till restitution lämpligen syntes böra göras till föremål för undersökning i sammanhang med den utredning, som enligt vad chefen för finansdepartementet ställt i utsikt skulle företagas rörande omläggning av beskattningssystemet i syfte att övergå till beskattning av den färdiga produkten. Riksdagen godkände sistnämnda betänkande.

Genom proposition nr 37 till 1928 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t vissa ändringar i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka i syfte att förefintliga missförhållanden på ifrågavarande område skulle komma att undanröjas. Propositionen antogs med en mindre ändring av riksdagen, och förordning i ämnet utfärdades den 18 maj 1928. I 17 § nämnda förordning stadgas, att vid försändning efter rekvisition av pilsnerdricka *på landet* skall den, som verkställer försling, vara försedd med en kvittensbok, upptagande namnet å den, som verkställer förslingen, och den myckenhet pilsnerdricka förslingen omfattar samt, särskilt för varje köpare, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum. Kvittensbok skall hållas tillgänglig för länsstyrelse, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare samt under förslingen jämväl för person, som särskilt för detta ändamål utsetts av nykterhetsnämnd samt av polismyndighet förordnats att utöva den härför erforderliga polisverksamheten ävensom för annan polisman. Kvittensbok skall av partihandlaren förvaras under minst två år efter bokens avslutande.

Enligt kungörelse den 18 maj 1928 (nr 115) med föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböcker, som avses i 17 § förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka m. m., må avlämnande av pilsnerdricka ej ske med mindre köparen eller någon, som tillhör hans familj eller husfolk eller är anställd i hans tjänst, å kvittoblanketten tecknar erkännande om mottagande. Tecknar annan än köparen sådant erkännande, skall han angiva såväl eget som köparens namn. Varan må dock avlämnas även om någon person, som är berättigad att utfärda kvitto, icke är tillstädes men har den, som forslar varan, att ur kvittensboken frånskilja och jämte varan avlämna det mot kvittoblanketten svarande kopia-bladet samt å blanketten göra anteckning om skälet till att varan avlämnats utan kvitto. Därefter må pilsnerdricka icke på senare rekvisition avlämnas till köparen med mindre säljaren erhåller kvitto å den tidigare avlämnade varans mottagande.

Kontrollstyrelsen har den 10 februari 1934 till Kungl. Maj:t avgivit utlåtande över en av Svenska bryggareföreningen till chefen för finansdepartementet avgiven framställning angående åtgärder, äsyftande ändringar i gällande maltdryckslagstiftning.

I denna framställning hade bryggareföreningens styrelse till en början erinrat om den nedgång i maltdryckskonsumtionen, som under de senaste åren ägt rum, och framhållit bland annat, att sagda nedgång väsentligen vore att tillskriva de skedda maltskattehöjningarna och därav föranledd prissfördyring å varan. Nedgången i omsättningen betydde för bryggeriindustrien en förhållandevis större nedgång i vinsten än omsättningssiffrorna utvisade, vilket i sin tur medförde minskade skatter till stat och kommun. Härtill komme, att nedgången icke kunde undgå att influera å arbetstillgången; arbetslösheten inom bryggeriindustrien utgjorde för det dåvarande cirka 10 procent, men det vore att räkna med en ökning härutinnan under de närmaste månaderna. En konsekvens av den höjda beskattningen vore även, att allmänheten börjat övergå att tillverka öl och fruktvin i hemmen, vilken tillverkning vore obeskattad och dessutom av beskaffenhet att medföra vissa risker ur nykterhetssynpunkt. Föreningens styrelse hade därför ifrågasatt, huruvida icke en nedsättning av maltskatten skulle gynnsamt påverka omsättningen till fördel ej blott för industrien utan även för det allmänna.

Föreningens styrelse hade därefter berört frågan om betydelsen av en höjning av nuvarande extraktgräns vid inbryggningen i bryggerierna. Genom en sådan höjning skulle maltdryckens kvalitet förbättras, vilket vore ägnat att stimulera konsumtionen, varjämte lantbruket skulle finna ökad avsättning av korn till bryggeriindustrien. Den nu medgivna övre gränsen för stamvörtstyrkan, 10.5 procent, kunde ej utnyttjas med hänsyn till risken att överskrida den fastställda gränsen för alkoholhalten. Tiden syntes vara inne att även upptaga frågan om att utbyta den nu gällande kombinerade extrakt- och alkoholgränsen mot enbart extraktgräns.

I samband med denna fråga hade föreningens styrelse upptagit spørsmålet om frigivande av tillverkning och försäljning av starköl. Den allmänna meningen syntes icke hava funnit sig till rätta med nu rådande förhållande, att lagstiftningen genom starkölsförbudet kommit att gynna förbrukningen av utländska viner på bekostnad av en inhemsk produkt. Hade allmänheten

tillgång till en dryck av starkölets kvalitet, skulle vinkonsumtionen kunna hållas tillbaka. Ett frigivande av starkölet skulle utan tvivel medföra ökade avsättningsmöjligheter för lantbrukets produkter.

Slutligen hade föreningens styrelse framhållit, att nuvarande bestämmelser angående försäljning av pilsnerdricka, vilka föreningen funne alltför rigorösa, otvivelaktigt avsevärt begränsat bryggeriernas möjligheter att sälja denna dryck. Detta gällde särskilt det år 1928 införda s. k. kvittensförfarandet, vilket skulle tillämpas vid all försäljning å landet. Detta förfarande vore omständligt och tidsödande samt tedde sig överflödigt och onödigt betungande för köpingars och municipalsamhällens vidkommande. Styrelsen hade till sist uttalat, att statsmakterna syntes böra upptaga frågan om en begränsning av det lokala vetot i fråga om beviljandet av pilsnerdricksrättigheter, enär detsamma enligt vad som vore känt visat sig leda till egendomliga konsekvenser.

I sitt förenämnda utlåtande har kontrollstyrelsen, efter att hava erinrat om nu förevarande motioner, avseende ändringar i maltdryckslagstiftningen, anfört följande:

»Av den lämnade redogörelsen torde framgå, att spörsmålet om vidtagandet av förändringar i skilda hänseenden av gällande maltdryckslagstiftning numera kommit i ett sådant läge, att igångsättandet av en särskild utredning å detta område lämpligen icke längre kan undanskjutas. Visserligen har Kungl. Maj:t å 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen lämnat ett allmänt bemyndigande att i samband med det ursprungliga uppdraget upptaga jämväl spörsmålet, om och i vad mån ändringar i maltdryckslagstiftningen borde vidtagas. Det torde emellertid få antagas, att i betraktande av de revisionen eljest åvilande uppgifterna en sådan utredning — när revisionen kan bliva i tillfälle att påbörja densamma — närmast komme att taga sikte på sådana förändringar i lagstiftningen, som avse försäljningen av maltdrycker, och att sålunda frågor, som gälla hela det med bestämmelserna om tillverkningen och beskattningen av maltdrycker förbundna komplexet av tekniska, fiskaliska och kontrollmässiga förhållanden måhända icke komme att utan särskilda direktiv innefattas i revisionens utredning. Uppmärksammas bör, att de olika spörsmålen på maltdrycksområdet i hög grad gripa in i varandra. Att ur sammanhanget bryta ut vissa frågor — exempelvis angående beskattningssystemet, frigivandet av tillverkning och försäljning av starköl eller någon viss typ därav eller det s. k. kvittensförfarandet vid försäljningen av pilsnerdricka — synes därför icke böra ifrågakomma. Kontrollstyrelsen har på grund härav nu ansett sig böra förorda, att en allsidig utredning rörande frågan om ändringar i gällande lagstiftning angående tillverkning, beskattning och försäljning av maltdrycker måtte på Kungl. Maj:ts föranstaltande komma till stånd.»

Förbrukningen av maltdrycker i landet från och med tillverkningsåret 1911/12 framgår närmare av följande siffror ur den officiella statistiken rörande tillverkning av maltdrycker.

Tillverkad färdig vara i hektoliter.

År	Skattepliktig maltdryckstillverkning			
	Klass II	Klass III	Därav porter	
			Av klass II	Av klass III
1911/12	158,367	934,217	—	43,374
1912/13	178,395	977,459	—	46,660
1913/14	160,951	1,009,097	—	46,445
1921/22	1,151,647	770	14,552	99
1925/26	1,454,137	654	23,598	654
1929/30	1,641,028	1,436	21,510	513
1930/31	1,612,644	1,316	19,638	332
1931/32	1,562,154	1,067	19,536	376
¹ 1932/33	1,263,934	1,187	16,016	308

Utskottet.

Utskottet delar den av kontrollstyrelsen uttalade uppfattningen, att spörsmålet om vidtagande av förändringar i skilda hänseenden av gällande maltdryckslagstiftning numera kommit i ett sådant läge, att igångsättandet av en särskild utredning å detta område icke längre bör undan skjutas.

Vid denna utredning bör frågan om en omläggning av gällande beskattningssystem i syfte att övergå till en beskattning av den färdiga produkten göras till föremål för omprövning. Maltdrycksbeskattningen har nämligen numera nått en sådan höjd, att nuvarande beskattningssystem kommit att vidlåsas av vissa olägenheter. Då i samband härmed en undersökning torde böra verkställas rörande skattens lämpliga avvägning och utskottet icke, innan en sådan utredning verkställts, ansett sig böra taga ställning till frågan om ändring i de nuvarande skattesatserna, har utskottet icke kunnat biträda de motionsvis gjorda yrkandena om omedelbar höjning eller sänkning av maltskatten.

Såsom framgår av flera av de föreliggande motionerna hava från skilda håll och ur olika synpunkter önskemål uttalats om upphävande av förbudet mot att för försäljning inom riket tillverka maltdrycker av tredje klassen, däri inbegripet porter med en extrakthalt av 18 procent. Utan att i detta sammanhang ingå på om de sålunda anförda skälen böra motivera ett upphävande av nämnda förbud, har utskottet dock ansett jämväl sistnämnda fråga böra inbegripas i utredningen. Med sin nu angivna ståndpunkt har utskottet icke ansett sig kunna biträda de motionsvis framställda yrkandena om förbudets hävande redan nu vare sig i sin helhet eller beträffande enbart starkporter.

Vad därefter angår förslagen om kvittensförfarandets avskaffande har utskottet, även om detta förfarande måste anses behäftat med brister,

¹ Preliminär uppg.

icke funnit tillräckliga skäl föreligga att bryta ut denna fråga till omedelbart avgörande, och detta desto mindre som den av utskottet förordade utredningen kan väntas bli slutförd inom en näraliggande framtid. Utskottet har därför och då försäljningsförordningen torde vara i behov av omarbetning även i andra delar, ansett utredningen böra omfatta jämväl de bestämmelser, som gälla beträffande försäljning av pilsnerdricka.

I frågans nuvarande läge har utskottet icke funnit sig böra lämna några närmare anvisningar, i vilken riktning ifrågavarande spörsmål böra lösas, utan har utskottet inskränkt sig till att framhålla angelägenheten av att sådana garantier skapas, att icke nykterhetstillståndet i landet kan väntas komma att försämrast genom den ändrade lagstiftningen. Utskottet förutsätter, att utredningen kommer att bedrivas allsidigt och förutsättningslöst samt att densamma utföres med sådan skyndsamhet, att därav föranledda förslag kunna framläggas redan för nästa års riksdag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning ej mindre av motionerna I: 121 av herr Sundberg, II: 54 av herr Nilsson i Hörby m. fl. och II: 253 av herr Lindman m. fl., de likalydande motionerna I: 55 av herr Lindblad m. fl. och II: 113 av herrar Holmgren och Holmström, samt de likalydande motionerna I: 123 av herr Bergman m. fl. och II: 233 av herr Åqvist m. fl. än även de likalydande motionerna I: 122 av herr Sundberg och II: 226 av herr Lindman m. fl. samt motionen II: 236 av herr Törnkvist i Karlskrona, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa skyndsamt utredning angående frågan om ändringar i gällande lagstiftning rörande tillverkning, beskattning och försäljning av maltdrycker samt för nästa års riksdag framlägga de förslag, till vilka utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 13 mars 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Carlsson i Gävle, Björnsson, Ericson i Obergå*, Åström, Nilsson i Landeryd*, Månsson, Lövgren i Boden, Olsson i Golvvasta, Björklund, Nylander i Stockholm, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Wahlmark, Velander, Arvedson och Anderson i Norrköping.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

Beträffande utskottets betänkande, i vad det avser förslag till ändring i bestämmelserna rörande tillverkning och försäljning av starkporter,

1) av herrar Nilsson i Kristianstad, Nilsson i Landeryd, Nylander i Stockholm, Lithander, Velander, Arvedson och Anderson i Norrköping, vilka anför:

I en vid 1932 års bevillningsutskotts betänkande nr 13 fogad reservation framhölls, att förbudet mot försäljning av starkporter saknade varje betydelse ur nykterhetssynpunkt. Därjämte uttalades, att åtskilliga olägenheter uppstått genom sagda förbud. Saknaden av tillgång till en starkare maltdryck hade medfört ökad konsumtion av viner, vadan lagstiftningen gynnat en utländsk konsumtionsvara på bekostnad av en inhemsk sådan. Ett avskaffande av nämnda förbud skulle i viss mån öka avsättningen av svenskt korn samt gynna inhemskt näringsliv. Det kunde vidare antagas, att genom förbudets hävande statskassan skulle erhålla ett icke obetydligt tillskott. Ur medicinsk synpunkt hade slutligen portern flera värdefulla egenskaper.

De sålunda anförda skälen äga alltså full giltighet och torde böra tillmätas den vikt, att anledning saknas att ytterligare uppskjuta frågans lösning. Såsom framgår av utskottets betänkande, har frågan om starkporternas frigivande varit föremål för riksdagens prövning — förutom år 1926 — åren 1930, 1932 och 1933, därvid hänvisats till pågående utredning rörande rusdryckslagstiftningen. Utskottet har nu visserligen föreslagit en omedelbar och skyndsam utredning rörande maltdrycksfrågan i hela dess vidd. Oavsett huruvida den sålunda föreslagna utredningen kan slutföras inom sådan tid, att förslag till lösning av ifrågavarande omfattande spörsmål komma att föreläggas nästkommande års riksdag, torde icke kunna göras gällande, att frågan om starkporternas frigivande äger sådant samband med nämnda spörsmål, att densamma icke bör oberoende därav lösas. Vi hava sålunda funnit oss böra

förorda porternas frigivande nu omedelbart samt utarbetat förslag till författningsändringar i ämnet.

Dessa författningsförslag innebära, att starkportern i försäljningshänseende behandlas såsom vin. Till starkporter hänföres porter, som inbryggs med en stamvört av en extrakthalt av minst 18 procent. Härav betingad ändring i 1 § rusdrycksförsäljningsförrordningen har föreslagits.

I 23 § maldryckstillverkningsförrordningen har föreslagits sådan ändring, att tillverkningsförbudet icke kommer att omfatta tillverkning av starkporter för försäljning till partihandelsbolag med rusdrycker eller systembolagen. Närmare bestämmelser angående tillverkningen skall meddelas av Kungl. Maj:t. Dessa bestämmelser torde böra innefatta skyldighet för tillverkare att före upptagande av tillverkning av starkporter inhämta tillstånd därtill av kontrollstyrelsen, som bör ägna uppmärksamhet åt tillverkarens förutsättningar att omhändervärd tillverkningen i fråga. Systembolagens inköp av starkporter förutsättes för undvikande av onödig omgång och kostnad böra ske direkt från vederbörande bryggeri.

Genom den föreslagna ändringen i 1 § förrordningen angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl undantages starkporter från exportöl och förbudet mot införsel till riket av starkporter undanröjes. Emellertid torde böra uppmärksammas, att de nuvarande tullsatserna för maldrycker, nämligen 25 öre per kilogram vid införsel på fat och 35 öre för liter vid införsel på andra kärl, icke täcka den skatt, som uttages å inom riket tillverkad starkporter. Vi utgå därför från, att utskottet, därest vårt förslag om starkporterförbudets hävande bifalles av kamrarna, kommer att väcka förslag om höjning av dessa tullsatser.

Vi förutsätta, att förbudet mot försäljning av starkporter skall komma att upphävas i och med början av nästkommande tillverkningsår. Emellertid kräves härför, att tillverkningen kan igångsättas så tidigt, att bryggerierna vid nämnda tidpunkt, eller den 1 oktober 1934, innehåva ett tillräckligt stort lager av starkporter för att kunna möta eventuell efterfrågan. Förslaget till ändring i tillverkningsförrordningen bör därför träda i kraft snarast möjligt å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, få vi hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I:55 av herr Lindblad m. fl. och II:113 av herrar Holmgren och Holmström,

a) antaga följande

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 1 § och 13 § 2 mom.
förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusdrycker.**

Härigenom förordnas, att 1 § och 13 § 2 mom. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I denna — — — volymprocent alkohol.

Lika med vin anses i denna förordning starkporter, varom förmäles i 23 § förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Spritdrycker och — — — benämning rusdrycker.

13 §.

2. Inom riket — — — till partihandelsbolag.

Angående maltdryckstillverkares rätt att förfoga över tillverkad starkporter gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1934.

---

b) för sin del antaga följande

Förslag

till

förordning om ändring av 23 § förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 23 § förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skall erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Tillverkning till — — — likartat ändamål; dock må porter, som inbryggs med en stamvört av en extrakt-halt av minst 18 procent (*starkporter*), tillverkas för avsalu även till partihandelsbolag och detaljhandelsbolag, varom förmäles i förordningen angående försäljning av rusdrycker. Närmare bestämmelser angående tillverkning, som avses i denna paragraf, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

---

c) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändring av 1 § förordningen den 1 juni 1923 (nr 141) angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 1 juni 1923 (nr 141) angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Med exportöl — — — tredje klassen.

Förordningen äger icke tillämpning å starkporter, varom förmäles i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, och icke heller å drycker, som avses i 1 § andra stycket i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdrika. Angående införsel till och försäljning inom riket av starkporter gäller vad därom är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1934.

Beträffande utskottets betänkande, i vad det avser förslag om upphävande av kvittensförfarandet,

2) av herrar *Nilsson* i Kristianstad, *Nilsson* i Landeryd, *Nylander* i Stockholm, *Lithander*, *Velander*, *Arvedson* och *Anderson* i Norrköping, vilka anförde:

Det genom förordningen den 18 maj 1928 stadgade s. k. kvittensförfarandet vid försäljning av pilsnerdricka på landsbygden möttes redan vid dess införande av starka betänkligheter. Olägenheter och risker av olika art hava ock under förfarandets tillämpning ofta framträtt. Härutinnan torde i detta sammanhang kunna hänvisas till innehållet av de i ämnet väckta motionerna. Att förfarandet sålunda bland annat i flera fall frestat till åtgärder från vederbörande utkörares eller forslares sida, som måste anses hemfalla under allmänna strafflagens bestämmelser, är sålunda obestridligt. Dylika konsekvenser framstå själfvallet såsom för rättskänslan i hög grad stötande och böra med vårt sätt att se icke tolereras, helst som förfarandet, sådant det anordnats, måste anses sträcka sig vida utöver det kontrollbehov, som på sin tid åberopades till stöd för dess införande. Vi hava sålunda ansett kvittensboken böra utan dröjsmål avskaffas. I dess ställe hava vi för tillgodoseende av eventuellt nödig kontroll funnit oss böra förorda införandet av särskild köpareförteckning vid försäljning av pilsnerdricka på landet.

Vi få därför hemställa,

att riksdagen måtte, med anledning av de likalydande motionerna I: 122 av herr Sundberg och II: 226 av herr Lindman m. fl. samt motionen II: 236 av herr Törnkvist i Karlskrona, för sin del antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 17 § och 27 § 5 mom. förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Härigenom förordnas, att 17 § och 27 § 5 mom. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola erhålla följande ändrade lydelse:

17 §.

1. Vid försändning — — — iakttagas följande:

Omlastning av — — — ändamålsenliga handhavande.

Den, som forslar varan från tillverknings- eller försäljningsstället, skall därvid medföra en förteckning, upptagande namnet å den som verkställer forslingen och den myckenhet pilsnerdricka, forslingen omfattar, samt, särskilt för varje köpare, dennes namn, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, plats och dag för varans avlämnande samt den avlämnade myckenheten pilsnerdricka.

2. Partihandlare med — — — särskilt antecknas

a) varje post — — — för export;

b) den myckenhet, som under varje dag avlämnats i enlighet med 6 § 2 mom. eller 9 § 1 eller 4 mom., med särskilt angivande av den myckenhet, som för varje forsling uppförts å köpareförteckningen;

c) den för — — — utlämnade myckenheten;

d) den för — — — levererade myckenheten.

3. Köpareförteckning och försäljningsbok skola hållas tillgängliga för Konungens befallningshavande, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare, köpareförteckningen under forslingen jämväl för person, som särskilt för detta ändamål utsetts av nykterhetsnämnd samt av polismyndighet förordnats att utöva den här för erforderliga polisverksamheten, så ock för annan polisman. Köpareförteckning och försäljningsbok skola av säljaren förvaras under minst två år, räknat beträffande köpareförteckningen från forslingen och beträffande försäljningsboken från dennas avslutande.

Närmare föreskrifter angående köpareförteckning och försäljningsbok meddelas av Konungen.

27 §.

5. Finner kontrollstyrelsen vid granskning av köpareförteckning eller försäljningsbok, varom i 17 § förmäles, eller eljest, anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövat honom tillkommande rätt till försäljning av pilsnerdricka, äger kontrollstyrelsen, när skäl därtill äro, efter verkställande av den utredning, som kontrollstyrelsen finner erforderlig, om förhållandet göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

Denna förordning träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer.

---

3) av herrar *Björnsson* och *Wahlmark*, vilka, med bifall i övrigt till utskottets hemställan, under hänvisning till av utskottsmajoriteten konstaterade brister i kvittensförfarandet hemställt, att riksdagen måtte antaga det förslag till förordning om ändrad lydelse av 17 § och 27 § 5 mom. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka, som ingår i den av herr Nilsson i Kristianstad m. fl. under 2) här ovan införda reservationen.
